

Asia: VN/22156/2020

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi eräiden kuntien yhteistyöstä merialueen suurten alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen jälkitorjunnan järjestämisessä sekä laiksi pelastuslain 111 a §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Yhteenveto kommentteistanne hallituksen esitysluonnoksesta lausuntokoosteen laatimista varten

Ympäristöministeriön valmisteleva lakiluonnos koskee rannikkokuntien välistä yhteistyötä suurten alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen jälkitorjunnan järjestämisessä merialueilla sekä pelastuslain 111 a §:n muutosta. Lakien on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2027.

On myönteistä, että merialueen ympäristövahinkoja ja niihin varautumista koskevaa lainsäädäntöä kehitetään. Vaasan kaupunki pitää tärkeänä, että suurten meriympäristövahinkojen jälkitorjuntaa koskeva vastuunjako ja viranomaisten yhteistyö ovat selkeitä ja toimivia. Suurilla alusöljy- ja kemikaalivahingoilla voi olla merkittäviä vaikutuksia ympäristöön, elinkeinoelämään, ihmisten terveyteen sekä alueen kehitykseen. Tästä näkökulmasta myös jälkitorjuntaa koskevan lainsäädännön kehittäminen on perusteltua. Kaupunki suhtautuu kuitenkin lakiesitykseen kriittisesti sen nykyisessä muodossa.

Vaasa on merkittävä rannikkokaupunki, jossa on vilkas satamatoiminta, kansainvälistä merenkulkua, saaristo jossa on runsaasti loma-asuntoja sekä luonto- ja virkistysalueita.

Nykytilanteesta Vaasan kaupunki toteaa, että kunnilla ei ole enää pelastustoimen vastuuta eikä yleisesti ottaen riittäviä operatiivisia resursseja, henkilöstön erikoisosaamista tai kalustoa laajamittaiseen ja pitkäkestoiseen alusöljy- ja kemikaalivahinkojen jälkitorjuntaan rannikolla ja saaristossa. Lakiehdotuksen sisältämä jälkitorjuntavelvollisuus, joka koskee myös muita merialueella tapahtuvia vahinkoja kuin öljyvuotovahinkoja, asettaa osaamiselle ja varustautumiselle nykyistä enemmän haasteita. Lakiesitys jättää epäselväksi, miten kolmen yhteistyöalueen muodostaminen parantaisi jälkitorjuntavalmiutta muutoin kuin varautumissuunnittelun osalta.

Lakiluonnos asettaisi rannikkokunnille merkittävän uuden lakisääteisen veloitteen ilman varmuutta pitkäjänteisestä rahoituksesta. Vaasan kaupunki katsoo, että jälkitorjunnan rahoitusvastuun tulee olla selkeästi valtiolla, koska kyseessä ovat kansallisesti tai jopa kansainvälisesti merkittävät onnettomuudet. Jälkitorjunnan kustannusten saaminen ensisijaisen korvausvastuullisen tai

vakuutuslaitoksen maksettaviksi tai lakiesityksessä mainittujen rahastojen korvattaviksi muodostaa kunnille juridisia haasteita sekä oikeuskuluriskejä. Kuntien roolin tulee olla ensisijaisesti merkittävien alusonnettomuuksien jälkitorjuntaa tukeva ja realistinen kuntien voimavaroihin nähden. Lakiesitys edellyttää tältä osin selkeitä muutoksia sekä vastuunjakoon että rahoitusperiaatteisiin.

Kommenttinne jälki-lain 1 §:stä ja sen perusteluista

-

Kommenttinne jälki-lain 2 §:stä ja sen perusteluista

-

Kommenttinne jälki-lain 3 §:stä ja sen perusteluista

-

Kommenttinne jälki-lain 4 §:stä ja sen perusteluista

Pykälän tarkoittamat muut toimenpiteet, kuten koulutus ja harjoitukset, aiheuttavat uuden rasiitteen kunnille kustannusten ja työajan käytön muodossa. Yhteistyöalueiden mahdollisesti hankkimat kalusto ja varusteet tullaan varastoimaan jossain, mahdollisesti kaukana onnettomuuspaikasta, ja jälkitorjuntatoimien aloittaminen saattaa viivästyä pitkien kuljetusmatkojen vuoksi. Torjuntatoimenpiteet tulee aloittaa mahdollisimman nopeasti sen jälkeen, kun aine on saapunut rannoille.

Kommenttinne jälki-lain 5 §:stä ja sen perusteluista

-

Kommenttinne pelastuslain 111 a §:n muutoksesta ja sen perusteluista

-

Kommenttinne varautumissuunnitelmien laatimiseen liittyvästä rahoituksesta

-

Muut huomionne esityksestä

-

Hirvijärvi Esa
Vaasan kaupunki - Ympäristötoimen johtaja